

Nesodden kommune

Ordfører

Kommunal og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep,

0032 Oslo

Deres ref:

Vår ref:
16/493-5 - 16/6389

Arkivkode:

Dato:
23.02.2016

Høring - nytt inntektssystem for kommunene

Jeg viser til vedlagte notat fra rådmannen, og fremmer på dette grunnlag følgende uttalelse til nytt inntektssystem:

- Det må gis kompensasjon til kommuner som grunnet økt vekt på basistilskuddet fra 2017 vil tape på vedtak om sammenslåing i 2016.
- Barnehagenøkklene bør beholdes slik de fungerer pr i dag.
- Innslagspunktet for psykisk utviklingshemmede i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester må innenfor en samlet provenynøytral omlegging reduseres tilsvarende nedvektingen av kriteriet for psykisk utviklingshemmede 16 år og over i kostnadsnøkkelen.
- Vektingen av delkostnadsøkklene bør oppdateres årlig.
- Det bør settes ned et offentlig utvalg ved neste gjennomgang av inntektssystemet.

Høringsuttalelse etter kommunestyrets behandling 9.3 ettersendes

Med hilsen

Nina Sandberg
Ordfører

Notat

Til: Ordfører
Fra: Rådmannen

Vår ref:
16/493-6 - 16/6400

Arkivkode:

Dato:
18.02.2016

Notat - nytt inntektssystem

Notat - nytt inntektssystem

SAKEN GJELDER:

Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt forslag til nytt inntektssystem for kommunene ut på høring. Høringsfristen er 1. mars 2016.

Departementet legger opp til å presentere det nye inntektssystemet i kommuneproposisjonen 2017.

I høringsnotatet er det foreslått:

- nye kostnadsnøkler for kommunene herunder en ny modell der det skilles mellom frivillig og ufrivillige smådriftsulemper
- endringer i de regionalpolitiske tilskuddene
- oppsummering av skatteelementene i inntektssystemet

Anbefaling:

Det må gis kompensasjon til kommuner som følge av økt vekt på basistilskuddet fra 2017 vil tape på vedtak om sammenslåing i 2016.

- Nesodden mener at barnehagenøkklene bør beholdes slik de fungerer pr i dag.

- Innslagspunktet for psykisk utviklingshemmede i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester må innenfor en samlet provenynøytral omlegging reduseres tilsvarende nedvektingen av kriteriet for psykisk utviklingshemmede 16 år og over i kostnadsnøkkelen.
- Vektingen av delkostnadsnøkklene bør oppdateres årlig.
- Det bør settes ned et offentlig utvalg ved neste gjennomgang av inntektssystemet.

BAKGRUNN

Hvert fjerde år har regjeringen en helhetlig gjennomgang av inntakssystemet. Alle elementene i inntektssystemet vurderes. Inntektssystemet vil også kunne ses i sammenheng med kommunereformen.

Kommunens Sentralforbund (KS) har publisert beregninger av hva regjeringens forslag vil bety for den enkelte kommune. KS har ikke all den informasjonen de trenger for å komme med en eksakt beregning, men tallen gir likevel en god indikasjon på retningen som rammetilskuddene vil endres i.

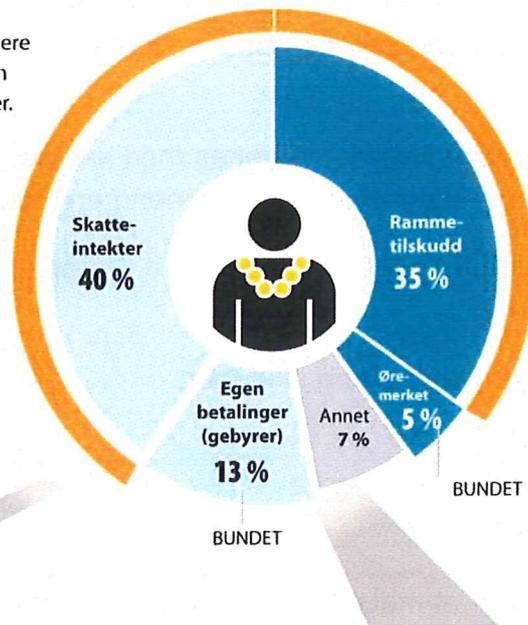
Departementet vil presentere det nye inntektssystemet i kommuneproposisjonen 2017 som offentliggjøres 11. mai 2016.

Kommunesektoren har ansvar for viktige velferdstjenester og forvalter en betydelig andel av de økonomiske ressursene i norsk økonomi. Inntektssystemet fordeler *rammetilskuddet* mellom kommunene og omfordeler *skatteinntekter*. I bildet nedenfor vises en oversikt over hvordan kommunene får sine inntekter.

Slik får kommunene inntektene sine

Frie inntekter er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

- Fra innbyggerene
- ▲ Fra staten
- Frie inntekter

© Kommunegitt.no

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Skatt og rammetilskudd – omtales som oftest som «Frie inntekter». Det er disse inntektene som gir kommunen 75 % av sitt inntektst grunnlag. Skatte og rammetilskudd henger høye sammen i det skatteandelen anslås til 40 % av de frie inntekter. Reduserte skatteinntekter vil følgelig kompenseres med inntil 60 % av tapet, for de kommuner som ligger lavt. Nesodden ligger pt. På ca. 100 % av landsgjennomsnittet.

RÅDMANNENS VURDERING

Som nevnt er den forliggende informasjon ikke tilstrekkelig til å få et fullt bilde av omleggingen. Dette spesielt pga. at man ikke fullt ut har oversikt over hvilke konsekvenser til vil være «å stå utenfor kommunereformen» og dermed bli betraktet som frivillig/ufrivillig liten.

Nye kostnadsnøkler:

- Nye kostnadsnøkler for kommunene – Utgiftsutjevning en
- herunder en ny modell der det skiller mellom frivillig og ufrivillige smådriftsulemper
- Endringer i de regionalpolitiske tilskuddene
- Oppsummering av skatteelementene i inntektssystemet
- Men ingen virkningstabeller!

Hva skjer med kostnadsnøklerne:

- **Kommunehelse:** Det legges større vekt på kriteriet innbyggere 67 år og over samtidig som kriteriet for dødelighet tas ut
- **Barnevern:** Ingen endringer i kriterier. Større vekt på kriteriet barn 0-15 år med enslig forsørger og personer med lav inntekt, mens innbyggere 0-22 år får mindre vekt.
- **Sosialhjelp:** Urbanitetskriteriet erstattes med kriteriet aleneboende 30-66 år. Dette gjør også at vektingen mellom kriteriene endres.
- **Landbruk:** Kriteriet areal dyrket mark går ut. Kriteriet antall jordbruksbedrifter vektet betydelig opp.
- **Administrasjon:** Ingen endring i kriterier.

Nytt strukturkriterium:

- Kriteriet skal være er et mål på bosettingsmønsteret i kommunen og området rundt.
- Kriteriet måler hvor mange km må man reise for å treffe 5 000' innbyggere.
  - Kommunene deles opp i 12000 grunnkretser
  - Alle innbyggere i en grunnkrets flyttes så til det det stedet i sin grunnkrets hvor det bor flest personer
  - Så ser man på hvor langt innbyggerne i en grunnkrets må reise for å møte minst 5 000 innbyggere – korteste veier innenfor og utenfor egen kommune (vei og rutenett, tillegg hvis behov for ferge)
  - Kommunens strukturkriterium er gjennomsnittet for alle grunnkretsene i kommunen (innbyggervektet)

Beregninger for Akershus

KS har ut fra det forliggende foretatt betraktninger for rundt hvordan kommunene kommer ut av de forslagene som er ute på høring.

Som nevnt er den forliggende informasjon ikke tilstrekkelig til å få et fullt bilde av omleggingen. Dette spesielt pga. at man ikke fullt ut har oversikt over hvilke konsekvenser til vil være «å stå utenfor kommunereformen» og dermed bli betraktet som frivillig/ufrivillig liten.

Nytt strukturkriterium:

- Kriteriet skal være er et mål på bosettingsmønsteret i kommunen og området rundt.
- Kriteriet måler hvor mange km må man reise for å treffe 5 000' innbyggere.
  - Kommunene deles opp i 12000 grunnkretser

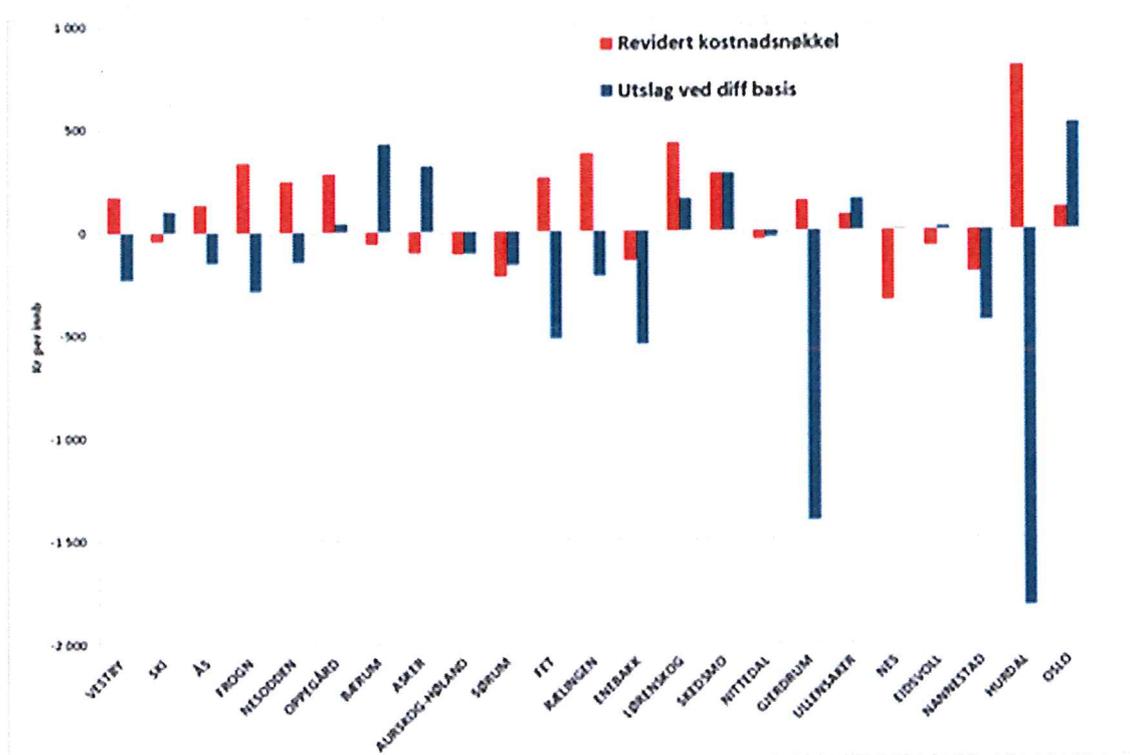
- Alle innbyggere i en grunnkrets flyttes så til det stedet i sin grunnkrets hvor det bor flest personer
- Så ser man på hvor langt innbyggerne i en grunnkrets må reise for å møte minst 5 000 innbyggere – korteste veier innenfor og utenfor egen kommune (vei og rutenett, tillegg hvis behov for ferge)
- Kommunens strukturkriterium er gjennomsnittet for alle grunnkretsene i kommunen (innbyggervektet)

I Nesodden opereres det med i alt 46 grunnkretser.

Beregninger for Akershus

KS har ut fra det forliggende foretatt betraktninger for rundt hvordan kommunene kommer ut av de forslagene som er ute på høring.

Akershus – illustrasjon av utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

Som det framgår tjener Nesodden på den reviderte kostnadsnøkkelen, men taper på strukturkriteriet i forhold til reiseavstand.

I utgangspunktet anser rådmannen dette for positivt.

I klare tall ser dette lik ut:

Akershus - utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

Knr.	Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel		Revidert kostnadsnøkkel. Bruk av strukturkriteriet med beregning av basis (grenseverdi 25,4 km)		Samlet utslag nøyaktelig og strukturkriterium	
		1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
0211	VESTBY	2 889	176	-3 732	-229	-843	-53
0213	SKI	-1 282	-43	3 095	104	1 813	61
0214	ÅS	2 527	135	-2 778	-150	-251	-15
0215	FROGN	5 274	337	-4 509	-288	766	49
0216	NESODDEN	4 591	248	-2 708	-147	1 884	101
0217	ØPPEGÅRD	7 549	282	1 068	40	8 613	322
0219	BÆRUM	-7 212	-59	51 473	427	44 261	367
0220	ASKER	-6 136	-102	18 971	318	12 834	216
0221	ÅTRSKOG-HØNÅS	-1 750	-111	-1 709	-109	-3 459	-219
0226	SØRUM	-3 788	-220	-2 840	-166	-6 628	-386
0227	FET	2 952	261	-5 855	-523	-2 903	-262
0228	RÆLINGEN	6 556	377	-3 766	-219	2 790	158
0229	ENEBARK	-1 534	-142	-5 928	-551	-7 462	-693
0230	LØRENSKOG	15 280	428	5 437	155	20 718	582
0231	SKEDSMO	14 496	278	14 360	278	28 857	556
0233	NITTEDAL	-1 004	-44	-705	-31	-1 709	-75
0234	GERDRUM	922	145	-8 923	-1 411	-8 001	-1 266
0235	ULLENSAKER	2 563	76	5 069	152	7 632	228
0236	NES	-7 024	-341	8	0	-7 016	-340
0237	EIDSVOLL	-1 869	-80	385	17	-1 484	-63
0238	NANNESTAD	-2 457	-203	-5 256	-442	-7 714	-645
0239	HURDAL	2 239	797	-5 036	-1 830	-2 796	-1 033

Helt konkret tjener Nesodden følgelig 4,591 mill. kroner på kostnadsnøkkelendringene, men taper, 2,708 mill. kroner på strukturkriteriet. Netto merinntekt blir følgelig kr. 101,- pr. innbygger. Eller netto 1,894 mill. kroner i total pluss.

Endringer i barnehagenøkklene:

KS, gir uttrykk for følgende:

På barnehageområdet presenteres to alternativer til delkostnadsnøkkel. Anbefalingen i høringsnotatet er å videreføre kriteriene i dagens kostnadsnøkkel (Barn 2-5 år, utdanningskriteriet og barn 1 år uten kontantstøtte). Det er også skissert en alternativ modell der den viktigste forskjellen er at utdanningskriteriet og kriteriet barn 1 år uten kontantstøtte erstattes med antall heltidsansatte 20-44 år.

De to alternative delkostnadsnøkklene er kun marginalt forskjellige i hvilken grad de historisk greier å fange opp utgiftsforskjellene mellom kommunene på barnehageområdet, og da til fordel for gjeldende delkostnadsnøkkel.

Bruk av kriteriet «antall heltidsansatte» virker antagelig rimelig og naturlig, men regresjonsanalysene gir delkostnadsnøkkel marginalt lavere forklaringskraft enn nøkkelen med utdanningskriteriet og kriteriet «barn 1-2 år uten kontantstøtte». De to alternative gir noe ulike fordelingsvirkninger for enkeltkommunene.

Selv om utdanningskriteriet har statistisk signifikant forklaringskraft i å beskrive kostnadsforskjeller mellom kommuner på barnehageområdet, har dette kriteriet i

sterkere grad enn andre kriterier i delkostnadsnøkklene møtt kritikk fra enkeltkommuner, og også fra regionale KS-ledd.

KS, anfører at Nesodden vil komme vesentlig dårligere ut av nytt barnehagekriterium enn å beholde det gamle. Rådmannen anbefaler følgelig at man anbefaler at man beholder tidligere modell.

Rådmannen tiltrer dette.

PU-kriteriet

Ks. Uttaler i sitt sakframlegg:

Det nye forslaget reduserer effekten av psykisk utviklingshemmede i pleie og omsorgsnøkkel, på grunn av endret (reduisert) vekt i kommunens samlede utgifter siden sist oppdatering av inntektssystemet.

Denne nedvektingen berører også toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester brukere som kommer innunder ordningen.

Dvs. at hvis innslagspunktet ikke reduseres tilsvarende som endringen i kriteriet så vil mange kommuner tape økonomisk på denne endringen. Siden alle delkostnadsnøkler, og relativ vektning av dem, er provenynøytrale, vil det nødvendigvis også være kommuner som tjener på nedvektingen

Det kan tale for at innslagspunktet for psykisk utviklingshemmede bør reduseres tilsvarende nedvektingen av kriteriet for psykisk utviklingshemmede 16 år og over i kostnadsnøkkel. Hvis dette samtidig skal gjøres provenynøytralt i selve omleggingen, må enten kompensasjonsgraden i ordningen reduseres, eller det må flyttes midler fra rammetilskuddet (frie inntekter) til toppfinansieringsordningen (øremerket).

Rådmannen tiltrer dette.

Konklusjon:

Ut fra følgende finner rådmannen å foreslå en innstilling i tråd med de vurderinger som er gjort ovenfor.

Geir Grimstad
Rådmann

Arve Ruud
Stabsjef

Arve Ruud
stabssjef Økonomi og styring